

DANH SÁCH CÁC BÀI THAM LUẬN
Hội thảo quốc tế “Dấu ấn Việt Nam trong cộng đồng Pháp ngữ”
LISTE DES ARTICLES DE LA
Conférence internationale "Le Vietnam au cœur de la Francophonie"

Date: 14h00 - 17h30 (heure Vietnam), le 22 mai 2024

Lieu: Salle de conférence - IFI, Bâtiment E5, Université Nationale du Vietnam, Hanoi

Lien de participation à distance: <https://us02web.zoom.us/j/88409870676> Mot de passe: 2205

STT	Tác giả/ Auteur de l'article	Chủ đề bài viết/ Titre de l'article	Đơn vị công tác/ Lieu de travail	Ngôn ngữ bài viết/ Langue d'article
01	Lê Tuấn Anh	Thực Trạng Giảng Dạy Chương Trình Song Ngữ Tiếng Pháp Trên Địa Bàn Thành Phố Cần Thơ (Situation actuelle de l'enseignement du programme bilingue français à Can Tho)	Trường THPT Bùi Hữu Nghĩa, Cần Thơ	Tiếng Việt
02	Hồ Trần Bảo Trâm, Trần Nguyễn Quang Hạ	L'influence du droit de la République française au droit civil vietnamien	Khoa Luật, Trường Đại học Nguyễn Tất Thành	Française
03	Dương Thị Bích Ngọc	l'influence de la Francophonie sur la culture et la société du Vietnam	Khoa Ngôn ngữ Pháp, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh	Française
04	Trang Huỳnh Như	Phát huy vai trò của Việt Nam trong Cộng đồng Pháp ngữ (Promouvoir le rôle du Vietnam dans la Francophonie)	Khoa Quốc tế Pháp ngữ, Đại học Quốc gia Hà Nội	Tiếng Việt
05	Phạm Công Tùng	Chiến Lược Kinh Tế Pháp Ngữ: Triển Vọng Và Một Số Khuyến Nghị Cho Việt Nam (Stratégie économique française: perspectives et recommandations pour le Vietnam)	Học viện An ninh nhân dân	Tiếng Việt
06	Vũ Hiệp	The Influence Of French Architecture On Architecture Period 1954-1965 And Presently In Hanoi: The Issue Of Collective Memory (Influence De L'architecture Française Sur La Période Architecturale 1954-1965 Et Actuellement À Hanoi : La	Trường Đại học Giao thông Vận tải	Tiếng Anh

STT	Tác giả/ Auteur de l'article	Chủ đề bài viết/ Titre de l'article	Đơn vị công tác/ Lieu de travail	Ngôn ngữ bài viết/ Langue d'article
		Question De La Mémoire Collective)		
07	Ngô Bích Thu	Một Khía Cảnh Của Giao Lưu Văn Hóa Việt-Pháp: Sự Ra Đời Của Các Ấn Phẩm Khoa Học Tại Việt Nam Đầu Thế Kỷ XX (Influence de la France sur la création des périodiques scientifiques au Vietnam au début du XXe siècle)	Khoa Quốc tế Pháp ngữ, Đại học Quốc gia Hà Nội	Tiếng Việt
08	Nguyễn Thị Bình	Biểu Tượng - Ký Ức Và Kiến Tạo Di Sản: Nghiên Cứu Trường Hợp Những Di Sản Kiến Trúc Pháp Ở Đô Thị Nam Định (Symboles - mémoire et création patrimoniale : Étude de cas du patrimoine architectural français à Nam Định)	Bộ môn Lịch sử đô thị, Khoa Lịch sử, Trường đại học Khoa học xã hội và Nhân văn	Tiếng Việt
09	Nguyễn Văn Ngo, Trần Thu Phương	Giá Trị Lịch Sử Giáo Dục Pháp Đặt Cơ Sở Quan Hệ Giữa Việt Nam Và Các Nước Trong Cộng Đồng Pháp Ngữ Thế Giới Qua Nghiên Cứu Các Trường Hợp: Hồ Chí Minh, Nguyễn Văn Huyên, Trần Đại Nghĩa, Nguyễn Như Kon Tum, Hoàng Xuân Hãn (Valeur historique de l'éducation française pour les relations entre le vietnam et les pays de la francophonie à travers d'études de cas : Ho Chi Minh, Nguyen Van Huyen, Tran Dai Nghia, Nguy Nhu Kon Tum, Hoang Xuan Han)	Trường Đại học Giáo Dục, Đại học Quốc gia Hà Nội	Tiếng Việt
10	Võ Văn Lộc, Đặng Ngọc Như Quỳnh	Contexte De La Formation En Langue Française Dans Les Universités Vietnamiennes	Trường Đại học Sài Gòn / Trường Đại học Sư phạm TPHCM	Française
11	Hoàng Minh Phúc	Sự Ảnh Hưởng Của Pháp Đối Với Mỹ Thuật Hiện Đại Việt Nam (Influence de la France sur l'art moderne vietnamien)	Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, ĐHQG TP Hồ Chí Minh	Tiếng Việt

STT	Tác giả/ Auteur de l'article	Chủ đề bài viết/ Titre de l'article	Đơn vị công tác/ Lieu de travail	Ngôn ngữ bài viết/ Langue d'article
12	Hoàng Minh Phúc	Gốm Biên Hòa Và Dấu Ấn Nghệ Thuật Limoges (Pháp) (Céramique de Bien Hoa et impressions artistiques de Limoges (France))	Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, ĐHQG TP Hồ Chí Minh	Tiếng Việt
13	Nguyễn Thị Tô Hoài	Những ảnh hưởng của văn hoá Pháp ở các làng xã trong tỉnh Thái Bình qua nghiên cứu Hương ước cải lương được soạn thảo từ năm 1921 đến năm 1944	Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam	Tiếng Việt
14	Vũ Thị Việt Nga	Văn Hoá Đối Ngoại Của Việt Nam Trong Quan Hệ Với Pháp: Một Số Thành Tựu, Hạn Chế Và Triển Vọng (Culture externe dans la relation entre le Vietnam et la France : réalisations, restrictions et perspectives)	Khoa Truyền thông sáng tạo - Đại học Nguyễn Tất Thành	Tiếng Việt
15	Trần Thị Minh Hiền	Di Sản Kiến Trúc Pháp Tại Thành Phố Hồ Chí Minh: Câu Chuyện Bảo Tồn Và Bản Sắc Văn Hóa (Patrimoine architectural français à Ho Chi Minh ville : histoire de conservation et d'identité culturelle)	Khoa Kiến trúc, Trường Đại học Văn Lang	Tiếng Việt
16	Đỗ Nguyệt Anh	Chính sách đối ngoại của Việt Nam đối với Cộng đồng Pháp ngữ từ năm 1979 cho đến nay (La Francophonie dans la politique extérieure du Vietnam depuis 1979)	Khoa Tiếng Pháp, Học viện Ngoại giao	Tiếng Việt
17	Trần Thị Thy Trà	Ảnh Hưởng Của Pháp Trong Đào Tạo Và Thiết Lập Trường Mỹ Thuật Tại Việt Nam (Influence de la France dans la formation et l'établissement d'École des Beaux-Arts au Vietnam)	Trường Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật, Đại học Quốc gia Hà Nội	Tiếng Việt
18	Triệu Nguyễn Huyền Trang	Vai trò của người có sức ảnh hưởng trong ngoại giao công chúng của hai nước Việt Nam và Pháp (Rôle des influenceurs dans la diplomatie publique du Vietnam et de la France)	Khoa Truyền thông và Văn hóa Đối ngoại, Học viện Ngoại giao	Tiếng Việt

STT	Tác giả/ Auteur de l'article	Chủ đề bài viết/ Titre de l'article	Đơn vị công tác/ Lieu de travail	Ngôn ngữ bài viết/ Langue d'article
19	Nguyễn Hạnh Liên, Alexandre Vigne	Đào Tạo Các Nhà Tâm Lý Ở Đông Nam Á, Kinh Nghiệm Từ Hợp Tác Tại Hà Nội (Việt Nam) (Formation de psychologues en Asie du Sud-Est, expérience de la coopération à Hanoi, Vietnam)	Khoa Tâm lý học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội	Française
20	Bùi Thị Thanh Hoa	Dấu ấn bản địa trên các công trình kiến trúc thời kỳ Pháp thuộc tại Hà Nội (Empreintes indigènes sur les œuvres architecturales de la période coloniale française à Hanoi)	Khoa Nghệ thuật và thiết kế, Trường KHLN&NT, ĐHQGHN	Tiếng Việt
21	Nguyễn Hồng Hải	Promotion du français dans l'enseignement supérieur à travers des programmes d'échange	Khoa Pháp, Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Quốc gia Hà Nội	Française
22	Phạm Hoàng Lan Hương	Nguyễn Trãi Và Lịch Sử Việt Nam Trong Tác Phẩm Vạn Xuân Của Yveline Féray Nhìn Từ Mô Hình Dịch Văn Hóa	Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn – Đại học Quốc gia TP.HCM	Tiếng Việt
23	Lê Mai Quỳnh Liên	Francophonie : Catalyseur Économique Vietnam-Afrique Post-Covid	Khoa Tiếng Pháp, Học viện Ngoại giao	Française
24	Phạm Minh Thế	Hội nghị cao cấp lần thứ VII các nước có sử dụng tiếng Pháp năm 1997: Dấu ấn đặc biệt trong quan hệ bang giao Việt - Pháp và cộng đồng Pháp ngữ (Le 7ème Sommet de la Francophonie en 1997 : Une empreinte particulière dans la relation diplomatique Vietnam - France et la Francophonie)	Khoa Lịch sử, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.	Tiếng Việt
25	Đào Vĩnh Hợp	Di Sản Kiến Trúc Thời Pháp Thuộc Ở Thành Phố Hồ Chí Minh: Giá Trị, Vai Trò Và Vấn Đề Bảo Tồn, Phát Huy Trong Bối Cảnh Hiện Nay	Trường Đại học Sài Gòn	Tiếng Việt

**DANH SÁCH CÁC BÀI THAM LUẬN
HỘI THẢO QUỐC TẾ
“DẤU ẤN VIỆT NAM
TRONG CỘNG ĐỒNG PHÁP NGỮ”**

**LISTE DES ARTICLES DE LA
CONFERENCE INTERNATIONALE
« LE VIETNAM AU CŒUR
DE LA FRANCOPHONIE »**

THỰC TRẠNG GIẢNG DẠY CHƯƠNG TRÌNH SONG NGỮ TIẾNG PHÁP TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ CẦN THƠ

ABSTRACT

In the new context of the times, the need for international integration is an important issue in the development strategies of countries around the world, including Vietnam. French is a language used in many international organizations (European Union, International Court of Justice, United Nations, UNESCO,...) and is one of the 6 official languages of the United Nations organization. The bilingual French curriculum taught in Can Tho is now a means for students to explore the science. This opens up opportunities for students to acquire scientific knowledge of humanity in international languages very early and have favorable conditions to perfect language skills during the process learning. However, in fact, the implementation of Intensive Teaching Program of and in French language at all levels in Can Tho City is still very modest in number and there are many difficulties and inadequacies in the implementation process. The purpose of this study is to raise difficulties in implementation, thereby raising a number of recommendations to improve the quality of teaching in the future.

Keywords: Program, teaching, bilingual, french.

TÓM TẮT

Trong bối cảnh mới của thời đại, nhu cầu hội nhập quốc tế đang là vấn đề trọng yếu trong chiến lược phát triển của các quốc gia trên thế giới trong đó có Việt Nam. Tiếng Pháp là ngôn ngữ được sử dụng trong nhiều tổ chức quốc tế (Liên minh châu Âu, Toà án Công lý Quốc tế, Liên Hợp Quốc, UNESCO,...) và là một trong 6 ngôn ngữ chính thức của tổ chức Liên Hợp Quốc. Chương trình song ngữ tiếng pháp được giảng dạy ở Cần Thơ hiện nay trở thành phương tiện để học sinh khám phá những tri thức khoa học. Điều này, mở ra cơ hội cho học sinh lĩnh hội tri thức khoa học của nhân loại bằng ngôn ngữ quốc tế từ rất sớm và có điều kiện thuận lợi để hoàn thiện kỹ năng ngôn ngữ trong suốt quá trình học. Nhưng thực tế việc triển khai giảng dạy chương trình song ngữ tiếng Pháp ở các cấp học trên địa bàn Thành phố Cần Thơ vẫn còn số lượng người học rất khiêm tốn, tồn đọng nhiều khó khăn bất cập trong quá trình thực hiện. Mục đích của nghiên cứu này hướng tới việc đưa ra khó khăn trong việc triển khai chương trình ngoại ngữ 2 tiếng Pháp, từ đó nêu ra một số kiến nghị nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy trong thời gian tới.

Từ khóa:

Chương trình, giảng dạy, song ngữ, tiếng Pháp.

**ẢNH HƯỞNG CỦA PHÁP LUẬT CỘNG HOÀ PHÁP
ĐẾN PHÁP LUẬT DÂN SỰ VIỆT NAM
L'INFLUENCE DU DROIT DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
AU DROIT CIVIL VIETNAMIEN**

Tóm tắt: Trong quá trình hình thành và phát triển của pháp luật dân sự Việt Nam, không thể phủ nhận giá trị và sự ảnh hưởng của pháp luật Cộng hoà Pháp. Thông qua bài viết này, nhóm tác giả sẽ phân tích những ảnh hưởng của pháp luật Cộng hoà Pháp đối với sự hình thành và phát triển của pháp luật dân sự Việt Nam. Nhóm tác giả sẽ khái quát lịch sử ra đời của Bộ luật Napoleon cũng như pháp luật dân sự Việt Nam. Từ đó, sẽ phân tích những ảnh hưởng của pháp luật Cộng hoà Pháp đến một số chế định trong BLDS Việt Nam hiện nay.
Từ khóa: *Bộ luật Dân sự; Việt Nam; Cộng hoà Pháp; pháp luật dân sự, Bộ luật Napoleon...*

Résumé: Dans le processus de fondement et d'évolution du droit civil vietnamien, on ne peut pas nier la valeur et l'influence du droit de la République française au droit vietnamien. À travers cet article, les auteurs vont analyser les effets du droit de la République française sur la formation et le développement du droit civil vietnamien. Nous allons présenter l'histoire de la naissance du Code Napoléon ainsi que du droit civil vietnamien. À partir de là, nous allons prouver les effets du droit de la République française sur certaines dispositions du Code civil vietnamien actuel.

Mots-clés: Code civil; le Vietnam; République française; droit civil, Code Napoléon...

L'INFLUENCE DE LA FRANCOPHONIE UR LA CULTURE ET LA SOCIÉTÉ DU VIETNAM

Abstrait: Dans cet article, je discuterai de la Francophonie et de son influence sur la culture et la société vietnamiennes. J'aborderai la Francophonie à la fois dans son sens strict, en tant que communauté de pays où le français est une langue principale, et dans un sens plus large, incluant sa promotion mondiale. Je retracerai l'historique de la présence française au Vietnam, soulignant le rôle de la langue française dans la préservation culturelle et son impact sur divers aspects de la vie vietnamienne tels que la religion, la littérature et la politique. Enfin, je mettrai en évidence comment le Vietnam a intégré des éléments de la culture française, contribuant ainsi à l'évolution de sa propre culture et société tout en préservant son identité unique, reflétant un esprit d'acculturation qui favorise un développement moderne.

Mots clés: La Francophonie, La culture vietnamien, La société vietnamien

Tóm tắt: Trong bài này, tôi sẽ thảo luận về Cộng đồng Pháp ngữ và ảnh hưởng của nó đối với văn hóa và xã hội Việt Nam. Tôi sẽ xét đến Cộng đồng Pháp ngữ ở cả hai nghĩa hẹp, là cộng đồng các quốc gia nơi tiếng Pháp là ngôn ngữ chính, và nghĩa rộng hơn, bao gồm việc thúc đẩy tiếng Pháp trên toàn cầu. Tôi sẽ nói rõ lịch sử sự hiện diện của Pháp tại Việt Nam, nhấn mạnh vai trò của tiếng Pháp trong việc bảo tồn văn hóa và tác động của nó lên các khía cạnh khác nhau của đời sống Việt Nam như tôn giáo, văn học và chính trị. Cuối cùng, tôi sẽ chỉ ra cách mà Việt Nam đã tích hợp các yếu tố của văn hóa Pháp, qua đó góp phần phát triển văn hóa và xã hội của chính mình mà vẫn giữ gìn được bản sắc độc đáo, phản ánh tinh thần tiếp biến văn hóa, thúc đẩy sự phát triển hiện đại.

Từ khóa: Cộng đồng Pháp ngữ, Văn hóa Việt Nam, Xã hội Việt Nam

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA VIỆT NAM TRONG CỘNG ĐỒNG PHÁP NGỮ

Cộng đồng Pháp ngữ, sau hơn 50 năm hình thành và phát triển, đã trở thành một không gian chính trị-kinh tế-văn hóa đa dạng, góp phần quan trọng vào việc duy trì hòa bình, hợp tác và phát triển bền vững trên toàn cầu. Với tên chính thức là Tổ chức Quốc tế Pháp ngữ (Organisation internationale de la Francophonie - OIF) hiện đã có 88 thành viên và quan sát viên, đại diện cho năm châu lục trên thế giới. Tính đến tháng 3 năm 2023, với 1,2 tỷ người, Cộng đồng Pháp ngữ chiếm 16% dân số thế giới và 16,5% tổng tài sản được tạo ra trên toàn cầu.

Với vai trò là một thành viên tích cực trong Cộng đồng Pháp ngữ, Việt Nam đang giữ vị trí quan trọng trong tổ chức này. Việt Nam không chỉ tham gia vào các hoạt động văn hóa và giáo dục mà còn đóng góp vào việc xây dựng và thúc đẩy các chính sách quốc tế về ngôn ngữ và văn hóa. Việc phát triển và tận dụng tối đa vai trò của Việt Nam trong Cộng đồng Pháp ngữ là một nhiệm vụ quan trọng trong giai đoạn hiện nay. Điều này không chỉ có ý nghĩa quan trọng trong việc tăng cường ảnh hưởng và vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế, mà còn đóng góp vào sự phát triển và hòa bình toàn cầu thông qua hợp tác văn hóa, giáo dục và kinh tế, đồng thời thể hiện vai trò tích cực và trách nhiệm của Việt Nam trong cộng đồng này.

Từ khóa: Việt Nam, Cộng đồng Pháp ngữ, hợp tác...

RENFORCER LE RÔLE DU VIETNAM DANS LA COMMUNAUTÉ FRANCOPHONE

La communauté francophone, après plus de 50 ans de formation et de développement, est devenue un espace politique, économique et culturel diversifié, qui apporte une contribution significative au maintien de la paix mondiale, de la coopération et du développement durable. Officiellement connue sous le nom d'Organisation internationale de la Francophonie (OIF), elle comprend actuellement 88 États membres et observateurs, représentant les cinq continents du monde. En mars 2023, avec 1,2 milliard d'habitants, la communauté francophone représente 16 % de la population mondiale et 16,5 % de la richesse totale créée à l'échelle mondiale. Grâce à son rôle de membre actif de la communauté francophone, le Vietnam occupe une place importante au sein de cette organisation. Le Vietnam participe non seulement aux activités culturelles et éducatives, mais contribue également à façonner et à promouvoir les politiques internationales en matière de langue et de culture. Développer et maximiser le rôle du Vietnam dans la communauté francophone est une tâche importante dans la phase actuelle. Cela revêt non seulement une importance cruciale pour renforcer l'influence et la position du Vietnam sur la scène internationale, mais contribue également au développement et à la paix mondiaux à travers la coopération culturelle, éducative et économique, tout en démontrant le rôle positif et la responsabilité du Vietnam au sein de cette communauté.

Mots-clés : Vietnam, communauté francophone, coopération...

CHIẾN LƯỢC KINH TẾ PHÁP NGỮ: TRIỂN VỌNG VÀ MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ CHO VIỆT NAM

Tóm tắt: Chủ trương đối ngoại của Việt Nam là tham gia chủ động, tích cực và có trách nhiệm vào các hoạt động của cộng đồng Pháp ngữ. Trên cương vị Chủ tịch Ủy ban Kinh tế của Tổ chức quốc tế Pháp ngữ, là nước điều phối xây dựng Chiến lược kinh tế Pháp ngữ 2020 - 2025, Việt Nam xác định hợp tác kinh tế Pháp ngữ là trọng tâm thúc đẩy hợp tác của Việt Nam trong cộng đồng, là cơ sở để Việt Nam có nhiều cơ hội hơn để tăng trưởng và hội nhập. Chiến lược phát triển kinh tế sẽ tạo điều kiện để các quốc gia tăng cường hợp tác dưới mọi hình thức, hợp tác Bắc - Nam, hợp tác Nam - Nam, hợp tác ba bên Nam - Bắc - Nam... thúc đẩy không gian kinh tế trong Cộng đồng Pháp ngữ điều này tạo ra nhiều triển vọng cũng như đặt ra nhiều thách thức cho Việt Nam trong thời gian tới.

Từ khóa: *Chiến lược kinh tế; Cộng đồng Pháp ngữ.*

THE INFLUENCE OF FRENCH ARCHITECTURE ON ARCHITECTURE PERIOD 1954-1965 AND RECENTLY IN HANOI: THE ISSUE OF COLLECTIVE MEMORY

Abstract: *Before 1945, the French colonial government built many works of high architectural value in Hanoi. The end of political power of the French colonialists in Hanoi in 1954 did not lead to the end of architectural ideology. Reality shows that French architecture continues to influence Hanoi's architecture to this day. This article will analyze the influence of French architecture on architecture in the period 1954-1965 and the post-Doi Moi period in Hanoi. The article also proposes to use collective memory theory to explain this interesting phenomenon, that is: political will cannot control all the fragments of social memory.*

Key words: *French architecture in Hanoi, socialist architecture, parodying old French architecture, collective memory.*

MỘT KHÍA CẠNH CỦA GIAO LƯU VĂN HÓA VIỆT-PHÁP: SỰ RA ĐỜI CỦA CÁC ẢN PHẨM KHOA HỌC TẠI VIỆT NAM ĐẦU THẾ KỶ XX

Tóm tắt: Một cuộc biến thiên lớn trong lịch sử Việt Nam đã diễn ra trong thời kỳ từ năm 1858 đến năm 1945, khi Việt Nam lần đầu tiên giao lưu, tiếp xúc trực tiếp và toàn diện với nền văn minh vật chất và tinh thần của Pháp và phương Tây nói chung. Một trong những hệ quả của việc tiếp nhận ảnh hưởng Pháp vào đầu thế kỷ XX là sự lớn mạnh của tầng lớp trí thức Tây học với tinh thần khoa học và cùng với đó là sự xuất hiện các ấn phẩm khoa học định kỳ. Có mục đích phổ cập kiến thức khoa học, góp phần nâng cao dân trí, những ấn phẩm khoa học định kỳ do những trí thức mới sáng tạo cho người Việt đóng vai trò quan trọng trong tiến trình hiện đại hóa xã hội Việt Nam đầu thế kỷ XX.

Từ khóa: ấn phẩm khoa học định kỳ, phổ biến khoa học, hiện đại hóa, Pháp, nghiên cứu Việt Nam

AN ASPECT OF VIETNAMESE-FRENCH CULTURAL EXCHANGE: THE BIRTH OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS IN VIETNAM IN THE EARLY 20th CENTURY

Abstract: Vietnam underwent dramatical changes during the period from 1858 to 1945, when Vietnam, for the first time, interacted directly and comprehensively with the material and spiritual civilization of France and the West in general. One of the consequences of this East-West cultural acculturation process was the establishment of a class of modern intellectuals of scientific spirit, which in its turn gave birth the first scientific publications. Created by Vietnamese new intellectuals, with the aim to disseminate scientific knowledge and to contribute to educating the masses, these scientific publications played an important role int the process of modernizing Vietnam's society at the beginning of the 20th century.

Keywords: scientific publications, scientific knowledge, modernization, France, Vietnam studies

GIÁ TRỊ LỊCH SỬ GIÁO DỤC PHÁP ĐẶT CƠ SỞ QUAN HỆ GIỮA VIỆT NAM VÀ CÁC NƯỚC TRONG CỘNG ĐỒNG PHÁP NGỮ THẾ GIỚI QUA NGHIÊN CỨU CÁC TRƯỜNG HỢP: HỒ CHÍ MINH, NGUYỄN VĂN HUYÊN, TRẦN ĐẠI NGHĨA, NGUYỄN NHƯ KON TUM HOÀNG XUÂN HÃN

Tóm tắt

Nền giáo dục Pháp ngữ đã từng bước du nhập vào Việt Nam cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX và đặt cơ sở cho nhiều thanh niên yêu nước tiếp thu giáo dục Pháp ngữ hiện đại để trở về phát triển nền giáo dục đất nước sau cách mạng tháng Tám năm 1945 đến nay, qua nhiều trí thức yêu nước tiêu biểu như: Hồ Chí Minh, Nguyễn Văn Huyền, Nguyễn Như Kon Tum, Trần Đại Nghĩa, Hoàng Xuân Hãn, Lê Văn Thiêm, Hồ Đắc Di..., chính những nhân vật trong lịch sử, giáo dục, văn hóa, này đã xây dựng cho Việt Nam diện mạo mới về nền giáo dục hiện đại, ly khai nền giáo dục Nho Giáo đã lỗi thời. Đến nay nền giáo dục hiện đại Việt Nam đã trải qua những đợt cải cách phát triển góp phần to lớn vào sự phát triển kinh tế xã hội, đồng thời là thành viên tích cực trong cộng đồng Pháp ngữ thế giới, thúc đẩy các thành viên trong cộng đồng Pháp ngữ tương trợ lẫn nhau cùng phát triển trong thời kỳ hiện đại.

CONTEXTE DE LA FORMATION EN LANGUE FRANÇAISE DANS LES UNIVERSITÉS VIETNAMIENNES : ÉVALUATIONS DES ENSEIGNANTS ET ÉTUDIANTS

Résumé

Le contexte de la formation en langue française dans les universités vietnamiennes ressort une multitude de facteurs socio-économiques, de progrès scientifiques et technologiques, de la mondialisation et de l'intégration internationale de l'éducation, ainsi que des politiques et des lois relatives à la formation en langue française. Une enquête menée par questionnaire et entretiens auprès des enseignants et des étudiants des universités vietnamiennes a révélé que les facteurs susmentionnés font surgir des opportunités, ainsi que des défis pour la formation en langue française. La mise en action nécessite une coordination entre les responsables des universités vietnamiennes (y compris les responsables de haut niveau et de niveau départemental, ainsi que les responsables des départements en question) et de nombreux acteurs afin de fournir des évaluations précises concernant les éléments du contexte de formation en langue française dans chaque unité, d'élaborer des stratégies et des politiques de formation appropriées, et d'atteindre des objectifs de formation fixés et cernés par l'université.

SỰ ẢNH HƯỞNG CỦA PHÁP ĐỐI VỚI MỸ THUẬT HIỆN ĐẠI VIỆT NAM

Tóm tắt : Cuối thế kỷ 19, khi nghệ thuật hiện đại ra đời ở Pháp, mỹ thuật Việt Nam được biết đến với nghệ thuật chạm khắc, sơn son thếp vàng truyền thống trên các công trình kiến trúc tôn giáo, kiến trúc cung đình, tạo dáng và trang trí đồ gia dụng, sản phẩm mỹ thuật ứng dụng mang phong cách bản địa pha trộn yếu tố Trung Hoa hoặc Đông Á. Sự có mặt của chính quyền Pháp tại Đông Dương trong gần một thế kỷ đã ảnh hưởng sâu sắc trên mọi phương diện đến các quốc gia thuộc địa từ mô hình quản lý, văn hóa, giáo dục đến nghệ thuật. Các ngành khoa học cơ bản và giới thuyết về nghệ thuật hiện đại được giới thiệu trong xã hội phong kiến tại Việt Nam. Hệ thống giáo dục mới được xác lập, chủ trương phổ biến chữ quốc ngữ, cải cách giáo dục đại học theo mô hình phương Tây và thành lập hệ thống các trường dạy nghề, cao đẳng, đại học với quy mô lớn. Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương đặt tại Hà Nội ra đời trong hoàn cảnh đó, đồng thời xác lập một giai đoạn mỹ thuật hiện đại. Những bài học hàn lâm trong chương trình và phong cách giảng dạy nghệ thuật của những giảng viên, họa sĩ Pháp đã để lại những dấu ấn và ảnh hưởng nhất định đối với nền mỹ thuật Việt Nam. Từ phương diện nghệ thuật và cách tiếp liên ngành, bài viết tập trung nêu rõ sự ảnh hưởng của giáo dục, văn hóa và nghệ thuật Pháp đối với mỹ thuật hiện đại Việt Nam.

Từ khóa: mỹ thuật Việt Nam, mỹ thuật hiện đại Việt Nam, ảnh hưởng của Pháp ngữ, trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương.

GÓM BIÊN HÒA VÀ DẤU ẤN NGHỆ THUẬT LIMOGES (PHÁP)

Tóm tắt: Nghệ thuật gốm Việt Nam đã có truyền thống lịch sử phát triển lâu dài từ 10.000 năm đến nay. Trải qua những thăng trầm của lịch sử, sản phẩm gốm Việt Nam đã ghi lại những dấu ấn đặc biệt như gốm men ngọc, gốm hoa nâu, gốm hoa lam, gốm pháp lam... trên cả hai phương diện gốm nghệ thuật và gốm ứng dụng. Biên Hòa là vùng đất ở phía Nam Việt Nam có lịch sử hình thành hơn 300 năm, nằm ở lưu vực sông Đồng Nai. Từ nhiều thế kỷ trước đã có những cư dân bản địa sinh sống và lập lò sản xuất gốm. Đến thế kỷ 17, những lưu dân người Việt (từ miền Bắc, miền Trung) và người Hoa đến định cư và khai khẩn đất Biên Hòa (Đồng Nai) trong đó có những thợ gốm. Năm 1903, trường Mỹ nghệ Thực hành Biên Hòa được người Pháp thành lập đào tạo nghề đúc đồng, nghề mộc, điều khắc gỗ và nghề gốm. Từ những sản phẩm gốm ứng dụng trong cuộc sống hàng ngày, gốm Biên Hòa được định danh và nổi tiếng vào những năm đầu thế kỷ 20, bắt nguồn từ sự kết hợp của hai dòng gốm Hoa, Việt và ứng dụng từ kỹ thuật gốm châu Âu từ Limoges (Pháp). Với đặc điểm nổi bật trong kỹ thuật khắc chìm và phối men nhiều màu, kết hợp giữa trang trí và hội họa, gốm Biên Hòa đã nhanh chóng trở thành một dòng gốm mỹ thuật đặc trưng. Từ cách tiếp cận liên ngành, nghiên cứu này góp phần làm rõ vị thế và giá trị nghệ thuật gốm Biên Hòa trong lịch sử phát triển nghệ thuật gốm dưới sự ảnh hưởng và giao thoa giữa phương Đông (Trung Hoa) và phương Tây (Pháp).

Từ khóa: Gốm Biên Hòa, nghệ thuật gốm Limoges, gốm men màu.

NHỮNG ẢNH HƯỞNG CỦA VĂN HOÁ PHÁP Ở CÁC LÀNG XÃ TRONG TỈNH THÁI BÌNH QUA NGHIÊN CỨU HƯƠNG ƯỚC CẢI LƯƠNG ĐƯỢC SOẠN THẢO TỪ NĂM 1921 ĐẾN NĂM 1944

Tóm tắt: Hương ước xuất hiện ở Việt Nam khoảng vài thế kỉ trước khi thực dân Pháp xâm lược, được Nhà nước thừa nhận, nhằm giải quyết những vấn đề mà luật pháp chưa với tới và là công cụ hữu hiệu hỗ trợ luật pháp, góp phần ổn định xã hội. Sau khi xâm lược Việt Nam và thiết lập chế độ chính quyền thực dân, người Pháp đã nhận thấy hiệu quả của hương ước trong việc giữ vững trật tự an ninh, nề nếp, ổn định nông thôn. Chính vì vậy, chính quyền thực dân đã chủ trương sử dụng hương ước để hỗ trợ quản lý xã hội và sử dụng hương ước cải lương như một công cụ để can thiệp vào đời sống xã hội ở tận cấp cơ sở.

Thái Bình là tỉnh được tiến hành cuộc cải lương và xây dựng hương ước cải lương từ khá sớm. Hương ước cải lương ở Thái Bình thời kì này có sự thay đổi rõ rệt cả về hình thức và nội dung. Đương nhiên, nội dung của hương ước cải lương khi đó trong các làng xã ở Thái Bình phần lớn là để phục vụ trị an và ổn định chính quyền cơ sở theo mục đích của chế độ mới. Song, cũng không thể phủ nhận những nét tiến bộ trong nhiều phần nội dung mà các hương ước cổ chưa có hoặc hiếm khi nhắc đến. Điển hình như các quy định về việc vệ sinh, phòng bệnh, chữa bệnh, phòng dịch cho người cho vật nuôi, gia súc gia cầm, giữ gìn bảo vệ nguồn nước...

Ngày nay, Việt Nam đang đẩy mạnh thực hiện chương trình xây dựng nông thôn mới trong bối cảnh có rất nhiều vấn đề xã hội, môi trường đang đặt ra bức thiết. Ở nhiều làng xã của tỉnh Thái Bình, quy ước, hương ước mới vẫn tiếp tục được ban hành xuất phát từ nhu cầu quản lý xã hội. Và, một số điểm tiến bộ trong các hương ước cải lương thời thuộc Pháp ở nhiều làng xã vẫn còn nguyên giá trị nếu biết khai thác và kế thừa một cách phù hợp với bối cảnh hiện tại,

Từ khoá: hương ước cải lương, làng xã, giá trị văn hoá...

VĂN HOÁ ĐỐI NGOẠI CỦA VIỆT NAM TRONG QUAN HỆ VỚI PHÁP: MỘT SỐ THÀNH TỰU, HẠN CHẾ VÀ TRIỂN VỌNG”

Tóm tắt: Việt Nam và Pháp có mối giao lưu văn hoá lâu đời, đặc biệt kể từ khi Việt Nam và Pháp đặt quan hệ ngoại giao chính thức từ năm 1973, văn hoá đối ngoại của Việt Nam trong quan hệ ngoại giao với Pháp ngày một phát triển, đặc biệt từ năm 1989 tới nay. Đây là thời kỳ Việt Nam vượt qua sự bao vây, cấm vận của các nước lớn. Bài viết làm rõ những thành tựu và hạn chế của thực tiễn này nhằm dự báo triển vọng phát triển văn hoá đối ngoại của Việt Nam trong quan hệ với Pháp trong thời gian tới.

Từ khoá: Văn hoá đối ngoại, Quan hệ ngoại giao, Việt Nam, Pháp

DI SẢN KIẾN TRÚC PHÁP TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH: CÂU CHUYỆN BẢO TỒN VÀ BẢN SẮC VĂN HÓA

Tóm tắt: Thành phố Hồ Chí Minh, từng được gọi là Sài Gòn, là một trung tâm đô thị nhộn nhịp, nơi di sản kiến trúc Pháp hài hòa với bản sắc văn hóa Việt Nam, tạo nên nét đặc trưng đô thị độc đáo. Bài viết này nghiên cứu tác động lâu dài của kiến trúc Pháp lên cấu trúc văn hóa của thành phố, truy tìm sự phát triển của nó từ thời thuộc địa đến hiện tại. Bối cảnh lịch sử dưới thời cai trị của thực dân Pháp đã tạo tiền đề cho việc hiểu biết về sự hình thành các mặt tiền tân cổ điển, quảng trường trang nhã và cả các địa danh mang tính biểu tượng giúp tô điểm đường phố Sài Gòn. Các công trình kiến trúc đáng chú ý như Nhà thờ Đức Bà, Nhà hát lớn Sài Gòn và Trụ sở Trung tâm là những lời nhắc nhở hữu hình về quá khứ thuộc địa của thành phố, thể hiện phần nào sự tinh tế trong kiến trúc của các kiến trúc sư người Pháp. Tuy nhiên, việc bảo tồn và sử dụng kho tàng kiến trúc Pháp ở Thành phố Hồ Chí Minh đang phải đối mặt với những thách thức trong bối cảnh đô thị hóa và tăng trưởng kinh tế nhanh chóng. Việc tìm kiếm sự cân bằng giữa hiện đại hóa và bảo tồn di sản đòi hỏi những cách tiếp cận sáng tạo và nỗ lực hợp tác từ các bên liên quan khác nhau. Bất chấp những trở ngại, nhiều sự tiến bộ đã được thể hiện rõ ràng trong việc tái sử dụng các tòa nhà lịch sử một cách thích ứng cho mục đích sử dụng hiện đại, chẳng hạn như các khách sạn cổ điển và các địa điểm văn hóa. Các sáng kiến thúc đẩy các hoạt động văn hóa và bảo tồn di sản càng làm tăng thêm sự trân trọng đối với di sản kiến trúc Pháp của Sài Gòn trong lòng người dân cũng như du khách. Nhìn về phía trước, việc tiếp tục bảo tồn và áp dụng kiến trúc Pháp hứa hẹn sẽ làm phong phú thêm sức sống văn hóa và sức hấp dẫn toàn cầu của Thành phố Hồ Chí Minh. Coi di sản kiến trúc Pháp như một nguồn tự hào và đầy cảm hứng sẽ góp phần tạo nên sự sống động lâu dài cho bản sắc văn hóa của thành phố, đặc biệt trong bối cảnh đô thị không ngừng phát triển.

Từ khóa: Kiến trúc Pháp, bảo tồn di sản, thành phố Hồ Chí Minh, đô thị hóa, bản sắc văn hóa.

CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI CỦA VIỆT NAM VỚI CỘNG ĐỒNG PHÁP NGỮ TỪ NĂM 1979 CHO ĐẾN NAY

Tóm tắt: Trong quan hệ quốc tế hiện nay, xu thế đa phương là một trong những xu thế chủ đạo, được các nước coi trọng trong chính sách đối ngoại của mình dù gặp phải những trở ngại như chủ nghĩa bảo hộ hay chủ nghĩa dân túy. Các nước đều mong muốn thông qua hợp tác đa phương để giữ vững hòa bình, ổn định và cân bằng các mối quan hệ, đồng thời tranh thủ các hợp tác đa phương để phát triển đất nước cũng như nâng cao vị thế của mình trong quan hệ kinh tế quốc tế, đặc biệt là cơ hội tham gia các hiệp định FTA và các cơ chế thương mại khu vực. Từ đó đan xen lợi ích và thúc đẩy liên kết trong các lĩnh vực khác như chính trị, an ninh, văn hóa, y tế...

Trong nhiều năm qua, nhờ tham gia vào các thể chế đa phương mà Việt Nam đã đạt được nhiều thành công trong công tác đối ngoại. Từ một nước nghèo, lạc hậu, bị cô lập và bao vây cấm vận bởi các lệnh trừng phạt của phương Tây cho đến nay, Việt Nam đã thiết lập quan hệ ngoại giao với gần như tất cả các quốc gia trên thế giới, đặc biệt là quan hệ đối tác chiến lược và đối tác toàn diện với hơn 30 nước trong đó có các cường quốc như Mỹ, Trung Quốc, Nga,... Bên cạnh đó, Việt Nam đã tham gia vào nhiều thể chế quốc tế trong khu vực và toàn cầu như Liên Hợp Quốc, WTO, ASEAN,..., đặc biệt phải kể đến Tổ chức Quốc tế Pháp ngữ (OIF). Việc Việt Nam gia nhập Cơ quan hợp tác văn hóa và kỹ thuật (ACCT - tiền thân của OIF) vào năm 1970 đã đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong việc nâng cao vai trò và vị thế của Việt Nam trong Cộng đồng Pháp ngữ nói riêng và trên trường quốc tế nói chung.

Vậy chính sách đối ngoại của Việt Nam đối với Cộng đồng Pháp ngữ đã có sự thay đổi và chuyển biến như thế nào kể từ khi gia nhập đến khi đất nước bước vào thời kỳ đổi mới và cho đến thời điểm hiện tại? Nội dung này sẽ được trình bày trong bài tham luận có tên gọi là “Chính sách đối ngoại của Việt Nam với Cộng đồng Pháp ngữ từ năm 1979 cho đến nay”.

ẢNH HƯỞNG CỦA PHÁP TRONG ĐÀO TẠO VÀ THIẾT LẬP TRƯỜNG MỸ THUẬT TẠI VIỆT NAM

Tóm tắt: Ngay từ buổi đầu đô hộ Việt Nam, người Pháp đã xây dựng các trung tâm, viện nghiên cứu và xuất bản nhiều công trình có giá trị để hỗ trợ việc cai trị và khai hóa vùng đất mới. Nhằm khai thác tay nghề thủ công khéo léo bản xứ, người Pháp đã thiết lập hệ thống các trường mỹ nghệ như Mỹ nghệ bản xứ Thủ Dầu Một còn gọi là Mỹ nghệ Bình Dương năm 1901, trường Mỹ nghệ bản xứ Biên Hòa năm 1903; trường Mỹ nghệ bản xứ Gia Định trường Vẽ Gia Định năm 1913, trường Nghệ thuật thực hành năm 1920, và dấu mốc quan trọng là sự ra đời của trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương (École des Beaux-Arts de l'Indochine) năm 1924. Hệ thống các trường mỹ thuật tại Việt Nam đầu thế kỷ XX đã đóng một vai trò quan trọng trong việc đào tạo cho người Việt một đội ngũ từ thủ công, đến thợ thủ công lành nghề rồi danh xưng họa sĩ; thành lập hệ thống các trường dạy nghề thực hành đến các trường cao đẳng lý thuyết khoa học và thực hành và sau này là hệ thống các trường đại học giáo dục chuyên nghiệp về chuyên ngành mỹ thuật đã góp phần xác lập một hệ thống đào tạo chính quy về mỹ thuật tại Việt Nam. Bài nghiên cứu này với mục đích khám phá và hiểu sâu hơn về ảnh hưởng của Pháp trong lĩnh vực đào tạo mỹ thuật tại Việt Nam, cung cấp một cái nhìn tổng quan và sâu sắc về ảnh hưởng của Pháp đối với nền mỹ thuật Việt Nam, từ việc hình thành các cơ sở đào tạo cho đến việc hình thành nền tảng thẩm mỹ trong nghệ thuật hiện đại tại Việt Nam. Qua đó, Việt Nam có thể định hình phát triển một nền mỹ thuật hiện đại và đa dạng, vừa hội nhập quốc tế vừa giữ gìn giá trị văn hóa truyền thống.

Từ khoá: mỹ thuật Việt Nam, đào tạo Mỹ thuật, Cao đẳng mỹ thuật Đông Dương, trường mỹ thuật, mỹ thuật đầu thế kỷ XX

FORMER DES PSYCHOLOGUES EN ASIE DU SUD - EST, L'EXPÉRIENCE DE LA COOPÉRATION À HANOÏ (VIETNAM)

Résumé : Cet article présente une expérience de coopération franco-vietnamienne de plus de 20 années ayant abouti à la création du Master 2 Professionnel de Psychologie clinique de Hanoï (Vietnam) par déploiement du Master 2 Professionnel de Psychologie du Développement de l'Enfant et de l'Adolescent de l'Université Toulouse Jean Jaurès (Toulouse, France). Cette formation, fondée sur la coopération et l'amitié franco-vietnamienne, initiée par le Dr NGUYEN Khac Vien et le Pr Odette LESCARRET est dédiée aux étudiants des pays d'Asie du Sud-Est (Vietnam, Cambodge, Laos) et ouverte aux étudiants français. Elle a été co-organisée, et coordonnée entre les deux universités : l'Université des Sciences Sociales et Humaines (USSH), l'Université Toulouse Jean-Jaurès (UTJJ) et l'Association pour le développement de l'Education et de la Psychologie en Asie du Sud-Est (ADEPASE) comme opérateur. Son contenu riche et rigoureux tant en théorie que pratique, a été assuré par des enseignants, universitaires et praticiens, vietnamiens francophones qualifiés, français et internationaux. Cette formation offre aux étudiants l'occasion d'appréhender, construire leur position professionnelle dans un contexte unique, transculturel et international. Elle s'appuie sur une démarche universitaire, groupale et personnelle pour chaque « futur psychologue » fondée sur la clinique du sujet. En 11 promotions pendant 12 ans (du 2007 au 2018), 133 psychologues ont été diplômés et constituent aujourd'hui une force pour le développement de la psychologie en Asie du Sud-Est. Ce projet est arrivé à son terme mais la coopération qui se poursuit autrement.

Mots clés : formation, Master 2 professionnel, coopération internationale, psychologie clinique, Vietnam-France, Asie Sud-Est, UTJJ, USSH, ADEPASE

DẤU ẤN BẢN ĐỊA TRÊN CÁC CÔNG TRÌNH KIẾN TRÚC THỜI KỲ PHÁP THUỘC TẠI HÀ NỘI

Tóm tắt: Nét văn hóa bản địa thể hiện trong kiến trúc là một yếu tố vô cùng quan trọng. Yếu tố bản địa sẽ mang lại giá trị vĩnh cửu để một công trình kiến trúc có thể tồn tại theo thời gian. Bên cạnh tính công năng thì “phần hồn” của công trình kiến trúc được tạo nên bằng các hình thức trang trí mang những ý nghĩa sâu sắc thể hiện được giá trị và đặc trưng kiến trúc riêng của từng địa phương. Cùng với sự du nhập, cách tân từ những nền văn hóa phương Tây là sự kết hợp các yếu tố kiến trúc truyền thống phương Đông với sự hài hòa của khí hậu nhiệt đới và cảnh quan thiên nhiên xung quanh đã tạo ra một dấu ấn bản địa đặc trưng.

Gần một thế kỷ hiện diện của người Pháp ở Việt Nam (1858-1954) đã đặt một dấu ấn ảnh hưởng tới kiến trúc Việt Nam. Quá trình đó thể hiện phần nào sự giao thoa của 2 nền văn hóa Đông - Tây. Những kiến trúc mang từ Pháp sang sau một số năm thì bộc lộ nhiều bất cập, nhất là không phù hợp với khí hậu nóng ẩm, mưa nhiều, gió mạnh... cũng như tập quán sinh hoạt, truyền thống thẩm mỹ và cảnh quan Việt Nam. Cách làm tốt nhất để đáp ứng hai yêu cầu này là phỏng theo kiến trúc địa phương, nó cho thấy một cách tự nhiên những giải pháp kỹ thuật tốt hơn, thống nhất với ngữ cảnh địa phương. Kiến trúc sư đã có những tìm tòi để thích ứng với các điều kiện tự nhiên và khí hậu Việt Nam trong kiến trúc thuộc địa và vận dụng nhuần nhuyễn các thủ pháp, các thành phần kiến trúc và trang trí vào các công trình kiến trúc được xây dựng trong thời kỳ Pháp thuộc ở Hà Nội. Qua đó cho thấy sự khai thác và vận dụng truyền thống văn hóa, kiến trúc và mỹ thuật bản địa vào các công trình kiến trúc thuộc địa ở Việt Nam như thế nào. Bài viết nhằm chỉ ra những đặc điểm về kiến trúc, trang trí để thấy được dấu ấn bản địa trên các công trình kiến trúc Pháp tại Hà Nội.

Từ khóa: kiến trúc, bản địa, thời kỳ Pháp thuộc...

PROMOTION DU FRANÇAIS DANS L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR À TRAVERS DES PROGRAMMES D'ÉCHANGE

Résumé : Au fil des dernières décennies, l'anglais a pris de l'importance en tant que langue étrangère dominante dans l'éducation vietnamienne, reléguant ainsi le français à un statut moins répandu dans les établissements scolaires du pays. Dans l'enseignement supérieur, le français n'est pas souvent choisi comme langue étrangère privilégiée et suscite moins d'intérêt parmi les étudiants. Certaines filières universitaires francophones éprouvent des difficultés à attirer suffisamment d'étudiants, notamment en raison des inquiétudes concernant l'employabilité des diplômés. Comment renforcer l'utilité du français pour promouvoir cette langue dans les universités du Vietnam ? L'expérience des programmes d'échanges à l'Université de Langue et d'Études internationales - Université Nationale du Vietnam à Hanoï offre une perspective intéressante en la matière.

NHÂN VẬT NGUYỄN TRÃI TỪ ĐẠI VIỆT SỬ KÝ TOÀN THƯ ĐẾN TIỂU THUYẾT LỊCH SỬ VẠN XUÂN CỦA YVELINE FÉRAY NHÌN TỪ DỊCH VĂN HÓA

Tóm tắt: Tiểu thuyết lịch sử Vạn Xuân của Yveline Féray là một tác phẩm văn học Pháp ngữ, được lấy cảm hứng từ câu chuyện cuộc đời của Nguyễn Trãi và vụ án Lệ Chi Viên. Nguyễn Trãi có thể được xem là một trong những vị quan được lòng dân nhất trong lịch sử Việt Nam bởi từ khi vụ án ấy xảy ra cho đến tận bây giờ, lòng dân vẫn còn nhiều nghi hoặc, rất nhiều cuộc tranh luận và giả thuyết đã được đưa ra để minh oan cho Nguyễn Trãi. Trong phạm vi bài viết này, chúng tôi sẽ tìm hiểu sự chuyển dịch nhân vật Nguyễn Trãi từ lịch sử dân tộc (khảo sát Đại Việt sử ký toàn thư) đến tiểu thuyết Vạn Xuân bằng mô hình dịch văn hóa, tức là xem xét cách thức những mã biểu đạt, hành vi thực hành của nền văn hóa này đã chuyển dịch sang nền văn hóa khác như thế nào, tâm thế tiếp nhận và sự chọn lọc có điều kiện. Mục đích cuối cùng là đi đến chứng minh sức lan tỏa mạnh mẽ của cả hai nền văn hóa Pháp – Việt có thể ảnh hưởng, giao lưu lẫn nhau. Từ đó trở thành nguồn cảm hứng sáng tác dồi dào cho văn học, nghệ thuật của hai đất nước.

Từ khóa: Nguyễn Trãi, Vạn Xuân, Yveline Féray, Đại Việt sử ký toàn thư, dịch văn hóa

FRANCOPHONIE : CATALYSEUR ÉCONOMIQUE VIETNAM-AFRIQUE POST-COVID

Résumé: Avant la crise sanitaire mondiale, bien que les échanges économiques entre le Vietnam et l'Afrique affichent un potentiel de croissance significatif, ils étaient entravés par plusieurs défis majeurs. Parmi ceux-ci, le manque de compréhension approfondie des marchés était un obstacle notable, compliquant les interactions commerciales en raison de pratiques commerciales et de systèmes juridiques différents. A cela s'ajoute la distance géographique considérable qui affecte non seulement la logistique et les coûts de transport mais également la rapidité et l'efficacité des échanges commerciaux. Durant la pandémie, le Vietnam s'est distingué comme l'un des rares pays asiatiques à avoir évité un déclin économique majeur, montrant une résilience remarquable et ensuite une capacité de reprise rapide. Dans cette récupération dynamique, le pays cherche à renforcer et étendre ses liens économiques avec le continent africain qui s'est aussi maintenu robuste malgré l'épidémie. Quant à la Francophonie (OIF), l'organisation regroupant 88 États et gouvernements membres, dont plusieurs pays africains et le Vietnam, renforce également ses activités économiques et numériques suite à la crise mondiale. À travers l'adoption de la Stratégie économique pour la Francophonie 2020-2025 et de la Stratégie de la Francophonie numérique en 2022, l'OIF démontre son engagement à soutenir la reprise et le développement durable de ses membres. En s'appuyant sur des analyses de données et des études de cas, cette étude cherche à déterminer dans quelle mesure la Francophonie, par ses réseaux et activités, a contribué à surmonter les obstacles initiaux et à faciliter les échanges commerciaux ainsi que les investissements entre le Vietnam et les nations africaines francophones.

Mots clés: Vietnam, Afrique, Francophonie, économie, échanges commerciaux, pandémie, COVID-19

Abstract: Before the global health crisis, although economic exchanges between Vietnam and Africa showed considerable growth potential, they were hampered by several major challenges. Among these, the lack of in-depth understanding of the markets was a notable barrier, complicating business interactions due to different business practices and legal systems. Added to this is the considerable geographic distance which affects not only logistics and transport costs but also the speed and efficiency of trade. During the pandemic, Vietnam stood out as one of the few Asian countries to have avoided a significant economic downturn, showing remarkable resilience and then capacity for rapid recuperation. In this dynamic recovery, the country seeks to strengthen and expand its economic ties with the African continent which has likewise remained robust despite the epidemic. As for La Francophonie (OIF), the organization bringing together 88 member states and governments, including many African countries and Vietnam, is also strengthening its economic and digital activities following the global crisis. Through the adoption of the Economic Strategy for the Francophonie 2020-2025 and the Digital Francophonie Strategy in 2022, the OIF demonstrates its commitment to supporting the

recovery and sustainable development of its members. Based on data analyzes and case studies, this study aims to ascertain the extent to which the Francophonie, through its networks and activities, has helped overcome initial obstacles and facilitated trade and investmen

Keywords: Vietnam, Africa, Francophonie, economy, international trade, pandemic, COVID-19

**HỘI NGHỊ CAO CẤP LẦN THỨ VII
CÁC NƯỚC CÓ SỬ DỤNG TIẾNG PHÁP NĂM 1997:
DẤU ÁN ĐẶC BIỆT TRONG QUAN HỆ BANG GIAO VIỆT - PHÁP
VÀ CỘNG ĐỒNG PHÁP NGỮ**

Abstract: Năm 1970, Việt Nam chính thức gia nhập và trở thành thành viên của Cộng đồng quốc tế Pháp ngữ. Tuy nhiên, bị tác động bởi bối cảnh chính trị khu vực và quốc tế, mối quan hệ bang giao Việt - Pháp và quan hệ bang giao của Việt Nam với các nước trong cộng đồng Pháp ngữ đã bị gián đoạn từ sau năm 1975. Năm 1986, Việt Nam tiến hành đổi mới đất nước, trong đó có vấn đề đổi mới đường lối đối ngoại để phá thế bị bao vây, cấm vận, mở rộng các mối quan hệ đối ngoại. Với đường lối đối ngoại rộng mở, các mối quan hệ bang giao của Việt Nam với cộng đồng quốc tế bắt đầu được cải thiện. Trong xu thế đó, đầu những năm 1990s, quan hệ Việt - Pháp bắt đầu được kết nối trở lại sau một thời gian dài bị gián đoạn. Năm 1997, Hội nghị cấp cao lần thứ VII các nước của sử dụng tiếng Pháp đã được tổ chức ở Thủ đô Hà Nội của Việt Nam. Sự có mặt của hơn 100 nguyên thủ quốc gia của các nước có sử dụng tiếng Pháp ở Việt Nam cùng với trên 1000 nhà khoa học, đã làm cho cộng đồng quốc tế, mà trước hết là cộng đồng Pháp ngữ hiểu biết nhiều hơn về Việt Nam, về tinh thần cầu thị hòa bình, hữu nghị của Việt Nam. Đó là nền móng cho các mối quan hệ bang giao giữa Việt Nam với các quốc gia có sử dụng tiếng Pháp được thiết lập sau đó. Đặc biệt, đây là hội nghị đã tạo ra dấu ấn tốt đẹp trong quan hệ bang giao Việt - Pháp, bởi sau Hội nghị này, hàng loạt các mối quan hệ hợp tác giữa hai nước đã được kết nối, thiết lập. Đó chính là động lực, là nền tảng để thúc đẩy và nâng tầm quan hệ bang giao hai nước lên tầm đối tác chiến lược toàn diện vào năm 2013. Như vậy, có thể nói Hội nghị này có tác động to lớn đến quan hệ bang giao Việt - Pháp và cộng đồng Pháp ngữ. Bài viết này của tôi sẽ trình bày khái quát về bối cảnh diễn ra Hội nghị, đưa ra những nhìn nhận, đánh giá về tác động của Hội nghị trong quan hệ bang giao Việt - Pháp và cộng đồng Pháp ngữ, để từ đó có thể đưa ra những khuyến nghị về giải pháp duy trì, phát triển các mối quan hệ này trong thời gian tới.

Từ khóa: Quan hệ Việt - Pháp; Quan hệ bang giao Việt - Pháp; Hội nghị cấp cao Pháp ngữ năm 1997; Cộng đồng Pháp ngữ

DI SẢN KIẾN TRÚC THỜI PHÁP THUỘC Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH: GIÁ TRỊ, VAI TRÒ VÀ VẤN ĐỀ BẢO TỒN, PHÁT HUY TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

Tóm tắt: Sài Gòn – Thành phố Hồ Chí Minh là vùng đất có bề dày lịch sử, văn hóa. Cho đến nay, trên địa bàn Thành phố còn bảo lưu hệ thống di sản văn hóa vật thể và phi vật thể vô cùng đặc sắc, trong đó phải kể đến sự góp mặt của các công trình kiến trúc thời Pháp thuộc. Bài viết nghiên cứu về hệ thống các di sản kiến trúc thời Pháp thuộc hiện tồn ở Thành phố Hồ Chí Minh. Thông qua các di tích đã được xếp hạng (cấp Quốc gia và cấp Thành phố) trên địa bàn ba quận (Quận 1, Quận 3 và Quận 5) để nhận định đặc điểm chung của các di sản kiến trúc thời Pháp thuộc cùng giá trị đặc trưng, vai trò và ảnh hưởng của chúng đối với văn hóa kiến trúc địa phương. Bên cạnh đó, từ thực trạng công tác quản lý, bảo tồn và khai thác giá trị di sản đề xuất giải pháp phát huy giá trị di sản kiến trúc thời Pháp thuộc. Tất cả nhằm hướng đến mục tiêu phát triển bền vững Thành phố trong bối cảnh hiện nay.

Từ khóa: Bảo tồn và phát huy, giá trị, kiến trúc thời Pháp thuộc, Thành phố Hồ Chí Minh, vai trò.